

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างพื้นฐานและการพัฒนาแนวคิดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียนที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน ที่สอดคล้องกับสภาพจริง การพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การคิดที่พึงประสงค์ คุณธรรม ค่านิยมไทย โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียนบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน อันจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยและสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1 ศึกษาความรู้เข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

1.2 สร้างโมเดลการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย สำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

1.3 ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 กลุ่มเป้าหมาย

โครงการวิจัยชุดนี้กำหนดขอบเขตที่จะทำการศึกษาในกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้เรียนในโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น

เขต 1 จำนวน 4 โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 3 โรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 3 โรงเรียน การสำรวจและคัดเลือกโรงเรียนที่เหมาะสม ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านค้อท่อนน้อย สพท.ขอนแก่น เขต1 2) โรงเรียนพงษ์ภิญโญ 2 สพท.ขอนแก่น เขต 1 3) โรงเรียนหินสาวครูประชาสรรค์ สพท.ขอนแก่น เขต 1 4) โรงเรียนกุดกว้างประชาสรรค์ สพท.ขอนแก่น เขต 1 5) โรงเรียนหนองแวงเรือประชาศึกษา สพท.ขอนแก่น เขต 4 6) โรงเรียนบ้านคำบง สพท.ขอนแก่น เขต 4 7) โรงเรียนทุ่งบ่อวิทยา สพท.ขอนแก่น เขต 4 8) โรงเรียนโนนป่าจิวจิตวิทยา สพท.กาฬสินธุ์ เขต 1 9) โรงเรียนชุมชนน้ำเกลี้ยงกลุ่มวิทยา สพท.กาฬสินธุ์เขต 1 และ 10) โรงเรียนโนนศิลาไกรฤกษ์ราษฎร์ อำนวย สพท.กาฬสินธุ์เขต 1 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

(1) ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน จาก 10 โรงเรียน

(2) เป็นครูผู้สอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี ในระดับช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 4 คน จำนวน 10 โรงเรียน รวมทั้งหมด 26 คน

(3) นักเรียนในชั้นเรียนที่เรียนในสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี ที่ครูในกลุ่มเป้าหมายสอนอยู่ คือช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 10 โรงเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 811 คน

2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1) ความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

2) โมเดลการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

3) ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับ การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

2.3 รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ การวิจัยเชิงสำรวจ(Survey research) ที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

1) แบบวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่าง

สมดุลและยั่งยืน เป็นแบบทดสอบที่ใช้เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย ภายหลังจากการเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการฯ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยแบบถูกผิด จำนวน 20 ข้อ

2) แบบสำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยแบบสำรวจความคิดเห็นที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด สอบถามครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย สำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน ประกอบด้วย ความคาดหวังเกี่ยวกับใช้วัตกรรมการเรียนรู้ฯ ความรู้ที่ได้รับ การนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน และสิ่งที่ได้รับการพัฒนา

3) แบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยสำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน ที่มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง ใช้ในการสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการฯ มีการกำหนดข้อคำถามตามกรอบแนวคิดการสร้างแบบสัมภาษณ์ครูฯ ประกอบด้วย ความคาดหวังเกี่ยวกับใช้วัตกรรมการเรียนรู้ฯ ความรู้ที่ได้รับ การนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ และสิ่งที่ได้รับการพัฒนา

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาผลการพัฒนาแนวคิดและแนวปฏิบัติของครูในกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการสร้างพื้นฐานและการพัฒนาแนวคิดและแนวปฏิบัติของครูกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการจัดขึ้น ณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1) การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย โดยคณะผู้วิจัยร่วมกับวิทยากรและคณะ ผู้วิจัยได้สรุปกรอบเนื้อหาสาระที่สำคัญสำหรับการพัฒนาแนวคิด และแนวปฏิบัติของครู แลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยมีคณะผู้วิจัย และวิทยากรเป็นผู้บรรยายและนำอภิปราย พร้อมกับการปฏิบัติการ

2) เปิดโอกาสให้ครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้มีประสบการณ์ตรงจากการเรียนด้วยวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย รวมทั้งวิธี การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัตกรรมการเรียนรู้ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ฐานปฏิบัติการ ได้แก่

2.1) ฐานปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยมัลติมีเดีย นวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย เรื่อง พืชผักสวนครัว สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.2) ฐานปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยมัลติมีเดีย นวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.3) ฐานปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยมัลติมีเดีย นวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย เรื่อง ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3) สรุปร่วมกันระหว่างครูผู้รับการอบรม วิทยากร และคณะคณะผู้วิจัย

4) ศึกษาฐานด้านเศรษฐกิจพอเพียง ณ ศูนย์เรียนรู้บ้านห้วยชัน ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น โดยพ่อสวาสดี พุทธธรรมา ปราชญ์ชาวบ้านที่ได้แนะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้แล้วประสบความสำเร็จในชีวิต

5) ให้ครูผู้รับการอบรม ทำแบบวัดความรู้ความเข้าใจของครูตอบแบบสำรวจ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการฯและสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการฯ

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ นำเสนอการวิเคราะห์ตามตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

2.6.1 ความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรม การเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยแบบถูกผิด ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.6.2 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่าใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)

ส่วนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิดใช้วิธีการวิเคราะห์โดยการตีความและสรุปจากแบบสำรวจความคิดเห็นแบบปลายเปิดเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการฯ และจากการสัมภาษณ์ครูที่เข้ารับการฝึกอบรม

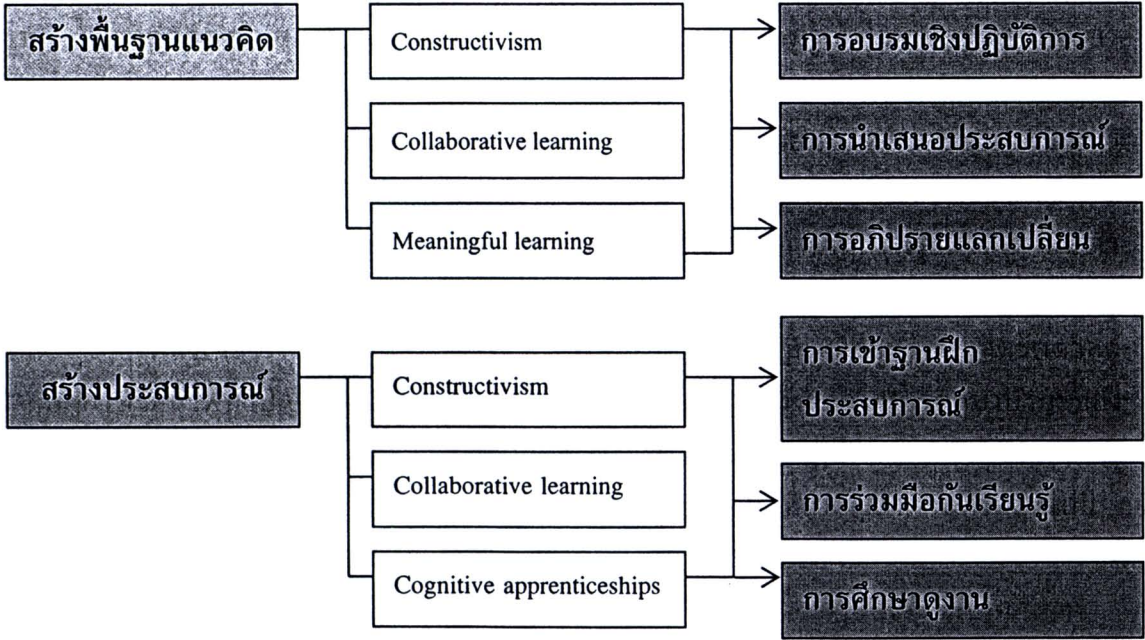

3. สรุปผลการวิจัย

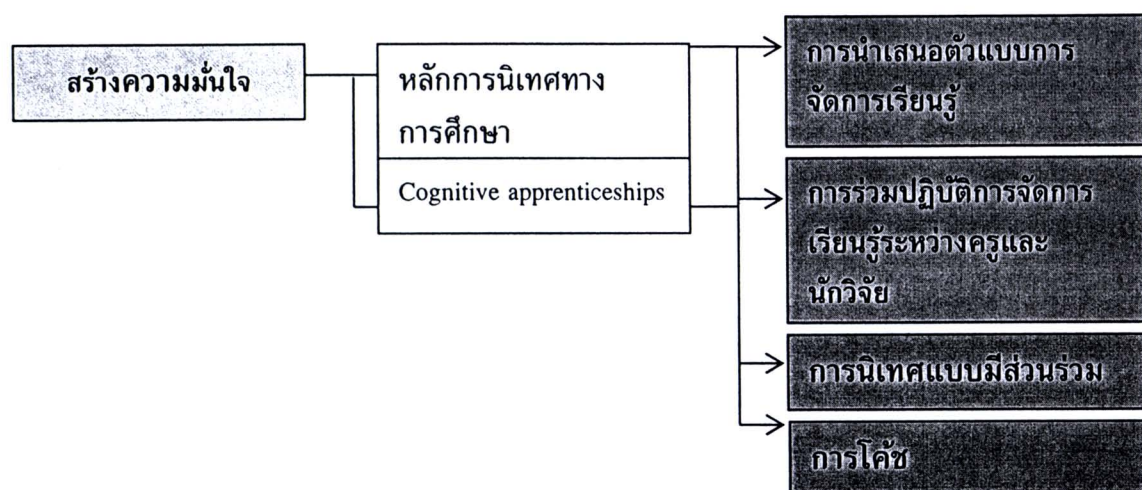
จากการศึกษาผลการพัฒนาแนวคิดและแนวปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ความรู้เข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียนที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย ที่สอดคล้องกับสภาพจริง พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้เข้าใจของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ 18.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.70

3.2 ผลการพัฒนาโมเดลการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย ที่สอดคล้องกับสภาพจริงเพื่อการพัฒนาแนวคิดและแนวปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย ที่สอดคล้องกับสภาพจริง มีประสิทธิภาพ คณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์โมเดลการพัฒนาครูฯ จากพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์ ทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิปัญญานิยม หลักการนิเทศทางการศึกษารวมทั้งผลจากการศึกษาบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งผลจากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการ คณะผู้วิจัยทำการสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบโมเดลการพัฒนาครูฯ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 5.1 แสดงโมเดลการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย สำหรับการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

ภาพที่ 5.1 แสดงโมเดลการพัฒนาครูฯ (ต่อ)

จากภาพแสดงโมเดลการพัฒนาแนวคิดแนวปฏิบัติครูผู้สอนเกี่ยวกับเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ

3.3.1 การสร้างพื้นฐานแนวคิด ได้สังเคราะห์จากพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์ที่เน้นให้ครูได้เป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติผ่านกระบวนการคิดของตนเอง ที่อาศัยการเรียนรู้แบบร่วมมือทั้งจากคณะผู้วิจัยและเครือข่ายครูที่เข้าร่วมโครงการ และการนำเสนอประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย รวมทั้งผลการศึกษาสภาพบริบทการเรียนการสอน เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการอบรมสร้างความรู้ ความเข้าใจ จากประสบการณ์ตรงของตนเอง

3.3.2 การสร้างประสบการณ์อาศัยพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์ ที่มุ่งเน้นการสร้างความรู้และการฝึกงานทางปัญญา (Cognitive apprenticeships) การเปิดโอกาสให้ครูผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการได้มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทยด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการคิด ผ่านประสบการณ์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่าง ผู้เข้ารับการอบรม วิทยากร และคณะผู้วิจัย ที่มีลักษณะที่เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการฝึกงานทางปัญญา ที่มีทั้งการถ่ายโยงแนวคิดจากผู้เชี่ยวชาญ (Expert) มาสู่ผู้ที่เริ่มเรียนรู้ (Novice) และนำมาสร้างเป็นองค์ความรู้ รวมทั้งการศึกษาดูงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ ได้จัดประสบการณ์ให้ผู้รับการฝึกอบรมได้มีประสบการณ์ตรง ในการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ฯ โดยการร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปราย กระตุ้นส่งเสริมการคิด รวมทั้งนำเสนอความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจน แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณา

การปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เข้ารับการอบรมสร้างความรู้ผ่านประสบการณ์ด้วยตนเอง กระบวนการคิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.3.3 การสร้างความมั่นใจ อาศัยหลักการนิเทศทางการศึกษา และการฝึกงานทางปัญญา (Cognitive apprenticeships) โดยมุ่งเน้นช่วยสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับการสร้างแนวคิด แนวปฏิบัติโดยเริ่มจาก การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย และเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้มีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรม การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียนที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย แล้วนำวิธีการจัดการเรียนรู้ และนวัตกรรมการเรียนรู้ไปใช้ในชั้นเรียนตามสภาพจริงด้วยตนเองพร้อมๆ กับ การนิเทศอย่างมีส่วนร่วมโดยคณะผู้วิจัย โดยเริ่มต้น 1) การทำความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูผู้สอน และคณะผู้วิจัย 2) ครูผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน 3) คณะนักวิจัยร่วมชี้แจงผู้เรียนเกี่ยวกับวิธีการเรียนด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ อย่างละเอียด 4) ผู้เรียนทำการเรียนด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ 5) ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นโค้ช 6) ครูผู้สอนร่วมสรุปบทเรียนกับผู้เรียน

หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น ครูผู้สอน ครูผู้ร่วมและคณะผู้วิจัย ร่วมกันสะท้อนผลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมฯ เพื่อให้ครูผู้สอน และครูที่ร่วมในโครงการวิจัยฯ เกิดความเข้าใจและเกิดความมั่นใจในการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้

3.4 ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย สามารถแบ่งได้เป็นประเด็นสำคัญ 3 ประการ คือ

3.4.1 ความคาดหวังในการเข้าการฝึกอบรม พบว่า ครูผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความคาดหวังเกี่ยวกับการเข้ารับการฝึกอบรม สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมคาดหวังที่จะได้รับความรู้ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรม สามารถนำความรู้มาพัฒนาสอดแทรก ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ แล้วนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ตลอดจนนำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรสถานศึกษาและภูมิปัญญาในท้องถิ่นเกี่ยวกับปรัชญาทางเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียน มีเจตคติที่ดีต่อ ชุมชน ท้องถิ่นของตนเอง

3.4.2 สิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมการฝึกอบรมฯ พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นสามารถสรุปได้ดังนี้ ได้ทราบแนวทางการนำหลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียน มีความเข้าใจ หลักการ วิธีการสอนและการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรม มาเป็นพื้นฐานในการสังเคราะห์เป็นโมเดลการจัดการเรียนรู้ และ ซึ่งความคิดเห็นของครูจากการมีประสบการณ์ทดลอง

ใช้นวัตกรรม พบว่า เป็น นวัตกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนในทุกช่วงชั้นทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายและมีความเชื่อมั่นว่าสามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี เทคนิควิธีการใช้นวัตกรรมที่เป็นเทคโนโลยี และแนวการสร้างนวัตกรรมที่เป็นเทคโนโลยี โดยการนำเสนอเนื้อหาหลักสูตร เนื้อเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียนมากที่สุด ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตที่พอเพียง แนวทางในการพัฒนาวิชาชีพครู สูผู้เรียน เป็นสำคัญ

3.4.3 การจัดการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรม พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นสามารถสรุปได้ดังนี้ การอบรมเชิงปฏิบัติการที่สร้างพื้นฐานแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรม เป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพราะทำให้ครูเกิดความเข้าใจในวิธีการถ่ายทอดที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง และมีนวัตกรรมใหม่ๆ นำไปใช้กับนักเรียนและนำไปประยุกต์ และการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีมาก เป็นการจัดการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย ซึ่งเป็นการเรียนที่มีองค์ประกอบที่สำคัญในนวัตกรรม ศูนย์การเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่นำเรียนรู้ให้ความรู้และแนวคิดการดำเนินชีวิต และช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนเพิ่มมากขึ้น การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง และมีนวัตกรรมใหม่ๆ นำไปใช้กับนักเรียนและนำไปประยุกต์ และการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีมาก ทำให้ได้มีโอกาสนำความรู้จากตัวอย่างนวัตกรรมที่ใช้ มาเป็นแนวทางในการสร้างนวัตกรรมขั้นอื่น ๆ ต่อไป

3.4.4 การเข้าฐานฝึกประสบการณ์ พบว่า การเข้าฐานฝึกประสบการณ์ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีการฝึกทักษะการใช้สื่อ ตลอดจนแนวทางการสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้ฝึกอบรมการเข้าฐานฝึกประสบการณ์ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี มีการฝึกทักษะการใช้สื่อ ตลอดจนแนวทางการสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้ฝึกอบรมการเข้าฐานประสบการณ์ถือว่าเป็นฐานที่ดี เพราะแต่ละฐานได้ให้ความชัดเจนในเรื่องนั้นๆ ได้สมบูรณ์ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นอีกทั้งผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน และครูคอยเป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการเรียนหรือการโค้ช และเป็นการฝึกทักษะการใช้ IT ได้คล่องมากขึ้นส่งผลให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสนุกในการเรียน เกิดการกระตุ้นให้เรอยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

3.4.5. การร่วมมือกันเรียนรู้ พบว่า การร่วมมือกันเรียนรู้หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ซึ่งกันและกันหรือช่วยเหลือกันในการปฏิบัติกิจกรรม การร่วมมือกันเรียนรู้หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกันหรือช่วยเหลือกันในการปฏิบัติกิจกรรม การทำงานทุกอย่างจะทำคนเดียวไม่ได้ จำเป็นที่จะต้องมามีทีมงาน หรือทีมเวิร์คการทำงานจึงจะประสบผลสำเร็จได้ การทำงานคนเดียวย่อมมีโอกาสมิติดพลาดได้มากกว่า หลายๆ คนช่วยกันคิดช่วยกันทำส่งเสริมและสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และ ฝึกให้เด็กมีวินัย ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ตลอดจนทำ

ให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายทำให้มีวินัย และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในการเข้าฐานฝึกประสบการณ์ การเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนรู้จักวิธีการสืบเสาะหาความรู้ได้ด้วยตนเอง และกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นพร้อมกระตุ้นกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่องกับนักเรียน เมื่อ นักเรียนเรียนรู้ได้ ตอบคำถามตนเองได้ถูกต้อง ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ในการร่วมมือกันเรียนรู้ของนักเรียนภายในกลุ่ม การเรียนรู้สามารถสร้างความสามัคคีในกลุ่ม การยอมรับความคิดเห็น สมาชิกกล้าแสดงออก มีความเอื้อเฟื้อต่อกับอย่างเห็นได้ชัดเจน เป็นการ สร้างคุณธรรมให้กับนักเรียนเป็นสิ่งที่ดีเพราะจะได้ความรู้ที่กว้างขวาง

3.4.5 การนำไปใช้ในประโยชน์ทางด้านการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการอบรมปฏิบัติการ เรื่องการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ ของผู้เรียนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรม และค่านิยมไทย พบว่า ได้เรียนรู้และประสบการณ์ การใช้สื่อนวัตกรรมใหม่ และนำทฤษฎีการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ตลอดจน ได้เรียนรู้และประสบการณ์การใช้สื่อนวัตกรรมใหม่และนำทฤษฎีการเรียนรู้ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนรู้จักวิธีการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของ นักเรียนดีขึ้นนำนวัตกรรมไปใช้อย่างหลากหลาย เช่น องค์กรประกอบ 13 ศูนย์ และนิทานส่งเสริม คุณธรรม 8 ประการ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ ทำให้ได้นำ นวัตกรรมใหม่ๆ ไปใช้กับนักเรียนและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ และสามารถนำไปใช้ในการ จัดการเรียนรู้วิชาอื่นๆ ได้อีกทั้งยังได้รับแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เป็น เทคโนโลยี และแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนักเรียนสืบเสาะหาความรู้ จากข้อมูลที่ครูเตรียมไว้ให้พร้อมทั้งการสืบเสาะหาความรู้ เชื่อมโยงสู่โลกอินเทอร์เน็ต

3.3.6 การพัฒนาศักยภาพของตนเองที่ได้จากการอบรมปฏิบัติการ เรื่องการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ ของผู้เรียนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรม และค่านิยมไทย พบว่า มีความรู้ความสามารถ ทักษะในการใช้สื่อนวัตกรรมที่จะนำไปใช้ พัฒนาการเรียนการสอนในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครูได้เกิดแนวคิดที่ดีต่อการ สอนโดยใช้สื่อเป็นนวัตกรรม และเกิดทักษะในการใช้สื่อหรือนวัตกรรม ทำให้ครูได้เรียนรู้ทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ และสามารถนำไปพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีเทคนิคการวิเคราะห์ความรู้สู่การสร้างสื่อการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ ได้แนวทางการ จัดการเรียนรู้ และประเมินผลที่มุ่งเน้นคุณธรรมจริยธรรมที่ตึงงามกับนักเรียน สามารถนำแนว ทางการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับการ ดำเนินชีวิตของตนเอง อีกทั้งได้ ความคิดที่หลากหลายในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

3.3.7 ข้อเสนอแนะอื่น ที่ได้จากการอบรมปฏิบัติการเรื่องการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมการสร้างความรู้ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรม และค่านิยมไทย พบว่า ผู้เข้า อบรมมีความต้องการให้มีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมสมัยใหม่ทำได้ดี ควรมีการเผยแพร่อย่างควรมี การกระจายไปใช้ในวิชาอื่นๆ ด้วยเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ครูชนบทที่แท้จริงควรจัดการ

อบรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องอื่นๆ อีก เพราะเป็นวิธีการเรียนที่เด็กได้เรียนรู้ตามศักยภาพของตนเองและมีความสุขในการเรียนมากขึ้น ควรให้สาธิตการใช้สื่อมากกว่านี้ควรมีการจัดอบรมอย่างนี้จะได้มีการพัฒนาตนเองเรื่อย ๆ

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

4.1.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของครูผู้สอนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียนที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย

4.1.2 ควรศึกษารูปแบบ หรือโมเดลที่ใช้ในการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ของผู้เรียนที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย ที่อาศัยพื้นฐานความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของครูผู้สอน

4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับครูและผู้บริหาร

4.2.1 ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย ลงสู่การปฏิบัติจริงควรคำนึงถึงสภาพบริบทที่แตกต่างรวมทั้งความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา

4.2.2 ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการกำกับติดตาม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูที่เข้าร่วมโครงการสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.3 กระบวนการพัฒนาแนวคิด และแนวปฏิบัติของครูในกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย โดยออกแบบโดยนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นพื้นฐาน ที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนับว่าเป็นหัวใจสำคัญอยู่ที่การกระตุ้นให้ครูได้ตระหนักถึงบทบาทที่เปลี่ยนไปจาก การเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระไปเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถในการคิดและการจัดการเรียนรู้และการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย และครูเป็นผู้ที่บทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

4.2.4 จากผลสะท้อนของผู้เข้ารับการพัฒนาฯ เกี่ยวกับการพัฒนาแนวคิดและแนวปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมและค่านิยมไทย ควรมีการสร้างกลไกกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องและพยายามสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เป็นกระแสนเครือข่ายครูในการแลกเปลี่ยนมุมมองและการนำแนวคิดลงสู่ปฏิบัติที่เป็นผลสำเร็จของแต่ละโรงเรียน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้อื่นได้นำไปปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ